

Polecenia podsumowujące

1. Omów zmiany granic Polski po II wojnie światowej.
2. Scharakteryzuj zjawisko przesiedleń i migracji ludności po II wojnie światowej, a następnie oceń, jaki to miało wpływ na powojenne społeczeństwo Polski.
3. Podaj przykłady działalności emigracyjnej Polaków po 1945 r.

Polska po zakończeniu
II wojny światowej

Podsumowanie

20

◆ Straty wojenne

Spadek liczby ludności Polski o ponad $\frac{1}{3}$ w porównaniu z rokiem 1938.

Szczególnie dotkliwe straty ludnościowe wśród najlepiej wykształconej części społeczeństwa; negatywny wpływ na kondycję całego społeczeństwa. Duże straty materialne, zburzonych blisko 300 tys. budynków.

Spadek liczby zagród wiejskich, straty w pogłowie inwentarza żywego, brak maszyn rolniczych i nawozów sztucznych przyczynami problemów z zaopatrzeniem w żywność.

◆ Zmiany granic Polski po II wojnie światowej

Utrata Kresów, ważnych pod względem historycznym i kulturowym.

W nowych granicach państwa polskiego Ziemia Zachodnie i Północne: część Górnego Śląska, Dolny Śląsk, obszar Wolnego Miasta Gdańska, Pomorze Szczecińskie, Warmia i Mazury – określane przez komunistów jako Ziemia Odzyskana.

Granica polsko-sowiecka wytyczona na podstawie linii Curzona.

◆ Przesiedlenia i migracje ludności

Z Ziemi Zachodnich i Północnych wysiedlenie do sowieckiej i brytyjskiej strefy okupacyjnej ok. 3 mln Niemców, w ich miejsce przybycie początkowo ok. 1,1 mln Polaków przesiedlonych z terenów ZSRS.

Pozostanie na terenach Ziemi Północnych i Zachodnich ok. 900 tys. dotychczasowych mieszkańców, którzy w latach 1946–1948 przeszli weryfikację narodowościową.

Emigracja z Polski ok. 70 tys. Żydów ocalałych z Holocaustu.

Jednolita struktura narodowościowa i religijna społeczeństwa Polski skutkiem powojennych zmian granic i migracji, które objęły ok. 7 mln przedwojennych obywateli.

◆ Emigracja powojenna

Pozostanie wielu Polaków po II wojnie światowej na Zachodzie. Największe skupiska polskiej emigracji: Wielka Brytania, USA, Kanada, Australia.

Fiasco działań komunistów mających na celu przejęcie dowództwa nad Polskimi Siłami Zbrojnymi na Zachodzie.

Działalność władz RP na uchodźstwie mimo stopniowej utraty międzynarodowego poparcia.

◆ Kryzys władz RP na uchodźstwie

1947 – kontrowersje wokół wyboru następcy prezydenta Raczkiewicza początkiem tarc w obozie emigracji politycznej w Londynie.

Kontynuacja działalności polskich władz na uchodźstwie do 1990 r. – wymiar symboliczny.

◆ Paryska „Kultura” i życie na emigracji

Działalność Instytutu Literackiego we Francji – ważnego ośrodka życia kulturalnego i politycznego Polaków na emigracji, kierowanego przez Jerzego Giedroycia.

1947 – ukazanie się pierwszego numeru „Kultury”.

Wydawanie na emigracji i przemykanie do Polski dzieł m.in. Witolda Gombrowicza i Czesława Miłosza.

◆ Radio Wolna Europa

Radio Wolna Europa jako forma przełamania blokady informacyjnej w państwach komunistycznych.

1952 – początek nadawania polskich audycji RWE w Monachium, szefem polskiej sekcji Jan Nowak-Jeziorański.

Polecane publikacje

A. Friszke, *Życie polityczne emigracji*, Warszawa: Biblioteka „Więzi”, 1999.

Mój dom nad Odrą. Pamiętniki osadników Ziemi Zachodnich po 1945 roku, pod red.

B. Halickiej, Kraków: Universitas, 2016.

M. Urbanek, M. Palka, P. Janczarek, *Wojna w eterze. Mówi Radio Wolna Europa*,

Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 2017.

